

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 22/01/2025 14:28
Sayı: E-120.07.03-1570586

Sayı : E-54045643-610-17690447
Konu : Soru Önergesi (7/19471)

7/19471
GK 51

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 25.11.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1535553 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Sayın Hasan KARAL'a ait 7/19471 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/19471) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 5C6BC02D-E6AB-4116-B042-956CF2EA9765

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Alkan DEMİR

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 85

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN HASAN KARAL'A AİT 7/19471 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

2023 yılı itibarıyla 81 il tarım ve orman müdürlüğümüz tarımsal kuraklık il eylem planını hazırlamış olup il eylem planı çerçevesinde gerekli tedbirler alınmaktadır.

Tarımsal Kuraklığı minimize etmek için uzun vadede sulama şebekelerini modern sulamaya (damla ve toprakaltı damla sulama) dönüştürme ve sulanabilir tüm tarım alanlarını sulamaya açabilmek için yeni tesis çalışmaları sürdürülmektedir.

Tarımsal sulamalardaki borulu şebekelerin oranı 2024 yılında %35 seviyesine ulaşmıştır. Halen inşaatı devam eden sulamaların %94'ü ise borulu şebekelerden oluşmaktadır. Bununla birlikte klasik sulama metotları yerine yağmurlama ve damla sulama metotlarının kullanılması amacıyla yeni sulamaya açılacak alanlarda ve yenileme rehabilitasyon işlerinde damla ve yağmurlama sulama yapılabilecek şekilde planlanma ve projelendirilme çalışmaları yapılmaktadır. 2013 yılında damla ve yağmurlama yöntemiyle sulanan alan %24 iken, 2024 yılında bu oran %41'e yükselmiştir. Benzer şekilde sulama şebekelerinde sayaç kullanımı ve sistemin tek merkezden kontrol edilmesini sağlayan otomasyon sistemleri de yaygınlaştırılmakta olup bu uygulama ile yaklaşık olarak %10-20 mertebesinde su tasarrufu sağlanmaktadır.

Suyun etkili ve verimli kullanılması, sürüm teknikleri (işlemesiz tarım), yabancı ot mücadelesi, gübreleme ve tarımsal kuraklık konularında çiftçi eğitimleri yapılmakta ve kısıntılı sulama ile birlikte gece sulaması yapılmasına dikkat edilmesi sağlanmaktadır.

Kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin asgari düzeye indirilmesi ve kuraklıklara karşı hazırlıklı olunması maksadıyla ülkemizdeki 25 nehir havzası için kuraklık yönetim planları hazırlanmıştır.

Bununla birlikte, Bakanlığımızca, su kaynaklarının havza ölçeğinde etkin ve sürdürülebilir şekilde tahsis edilmesi, kurak dönemlerin etkilerinin dikkate alınarak planlanması ve sektörlerin su ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Sektörel Su Tahsis Planları (SSTP) hazırlanmaktadır.

Havza ve alt havza düzeyinde, yer üstü ve yer altı toplam su bütçeleri hesaplanmakta, iklim değişikliği kaynaklı kuraklık risklerine karşı 5 farklı kuraklık senaryosu (normal, hafif, orta, şiddetli ve çok şiddetli kurak dönemler) geliştirilerek, geleceğe yönelik sektörlerin su taleplerine uygun tahsis senaryoları oluşturulmaktadır.

En fazla su tüketen tarım sektöründe, özellikle kurak koşullarda, suyun daha verimli kullanılması hedeflenmekte; bu doğrultuda SSTP'lerde optimum bitki deseni çalışmaları ve sulama gruplarının su ihtiyaç hesaplamaları yapılmaktadır.

Bakanlığımızca yürütülmekte olan Su Verimliliği Seferberliği kapsamında, "Değişen İklimle Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2023-2033)" yayımlanmıştır. Plan kapsamında tarımsal su kullanım verimliliğini artıran uygulamaların yaygınlaştırılmasıyla sulama randımanının 2030 yılına kadar %60, 2050 yılına kadar %65 seviyesine yükseltilmesi hedeflenmekte olup tarımsal su verimliliği konusunda 10 adet ulusal strateji ve Tarımsal Su Verimliliği Eylem Planında önümüzdeki 10 yıl için takvimlendirilmiş 26 adet eylem yer almaktadır. Kapalı sistemlerle suyun iletilmesi ve dağıtılması, verimli ve modern yöntemlerle sulama yapılması, yağmur suyu ve kullanılmış suların yeniden tarımda kullanılması tarımsal sulama verimliliğini artıran uygulamaların başında gelmektedir.

Ayrıca "Kuraklık Tahmini ve Erken Uyarı Sisteminin Kurulması" çalışmalarına başlanmış olup 2027 yılında tamamlanması hedeflenmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden "Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapılan düzenlemeyle ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacak, ilin ekolojisine uygun ve suyu merkeze alan bir anlayış çerçevesinde oluşturulacak bitkisel üretim deseninde stratejik ürünler önceliklendirilecektir.

8859 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında bitkisel üretimde yeni destekleme modeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Bakanlığımızca 2025 üretim yılından itibaren uygulanacak yeni destekleme modelinde çiftçilerin temel, planlı üretim ve üretimi geliştirme desteklerinden yararlanabilmesi için münavebe kurallarına uyması gerekmektedir. Bu kapsamda çiftçilerin 2024 üretim yılında Çiftçi Kayıt Sistemi'nde (ÇKS) kayıtlı en son ürününden başlamak üzere, ilgili havzanın ürün çeşitliliğine göre kuruda 2'li münavebe, suluda 3'lü münavebe ve su kısıtı şartlarında 4'lü münavebe uygulanacaktır.

Yeni destekleme modeli kapsamında; hem bitkisel üretim hem de hayvansal üretim planlanırken, ülkemizde su kısıtı yaşanan alanlar belirlenmiş ve üretim planlaması belirlenen alanlara uygun şekilde yapılmıştır.

Su kısıtı olan bölgelerimiz dikkate alınarak bu bölgelerimizde planlamaya uygun bitkisel ve hayvansal üretim yapan çiftçi ve yetiştiricilerimize ilave destekler verilecektir,

- Tarımsal üretim planlanması kapsamında tarımsal yeraltı su kısıtı olan 11 ilin 52 ilçesinde; sulu tarım arazilerinde suyun verimli ve etkin kullanımını sağlamak amacıyla münavebeye uygun ve suyu az tüketen aspir, fiğ, mercimek, nohut yem bezelyesi, arpa, buğday ve ayçiçeği (yağlık) üretimi yapan üreticilerimize temel ve planlı üretim desteğine ilave su kısıtı desteği verilerek mazot ve gübre maliyetinin %100'ü karşılanacaktır.
- Su kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması amacıyla ikinci ürün mısır (dane/silaj) ekilişine izin verilmeyecektir.
- Tarımsal yer altı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğu belirlenen 52 ilçelerde damla sulama ile sulanan alanlar hariç dane mısıra destekleme ödemesi yapılmayacaktır.
- Su kısıtı olmayan, mera vasfı ve kaba yem üretim potansiyeli yüksek olan süt ve besi havzası olarak belirlenen illerde bulunan yetiştiricilere temel desteğe ilave destek verilecektir.

Bununla birlikte; 30.01.2021–31.12.2025 tarihleri arasında, "Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ" kapsamında tarımsal faaliyetler için geliştirilen modern basınçlı bireysel sulama sistemlerinin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılarak; daha kaliteli ve pazar isteklerine uygun üretim yapılmasını sağlamak, kırsal alanda üreticilerin gelir düzeyinin yükseltilmesi için bireysel sulama sistemlerine %50 hibe desteği verilmektedir.

Ayrıca üreticilerin tarımsal üretime yönelik kredi/finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla, 8038 ve 8039 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları kapsamında 01.01.2024-31.12.2026 tarihleri arasında Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Kredi Kooperatiflerinden 28 farklı konuda %25-%100 aralığında Hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanımı yapılabilmektedir. Bu doğrultuda,

- Basınçlı sulama sistemleri ve tarımsal yenilenebilir enerji yatırımlarına 15 milyon TL üst limite kadar %100'e varan faiz/kâr payı desteği,
- Tarımsal AR-GE ve Biyo-Tarım yatırımlarına %50 faiz/kâr payı destekli kredi/finansman kullanımı sağlanmaktadır.
- Hayvancılık, kanatlı sektörü ve su ürünleri sektöründe yatırım ve işletme kredi/finansman kullandırımlarında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %5,
- Bitkisel üretim konularında işletme kredi/finansman kullandırımlarında basınçlı sulama sistemi kullanımında ilave %10,
- Kapalı ortamda bitkisel üretim konusunda yatırım ve işletme kredi/finansman kullandırımlarında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %20, yatırımlarda yağmur suyu hasatı değerlendirildiğinde ilave %10 faiz/kâr payı desteği sağlanmaktadır.

Su kaynaklarının verimli kullanılması ve çiftçilerimizin tasarruflu su kullanımına teşvik etmek amacıyla, 2007 yılından itibaren tüm illerde basınçlı sulama sistemleri hibe destekleri verilmektedir. %50 oranında üst limit 1.000.000 TL olarak verilen destekler, 2024 yılında 3.000.000 TL ye çıkarılmıştır. Verilen hibe destekleri başvuru konuları arasında damla sulama sistemleri ve yüzey altı damla sulama sistemleri bulunmaktadır.

Bakanlığımızca ülke genelinde yürütülen "Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi" kapsamında işlenmeyen, nadasa bırakılan veya işlemeli tarıma uygun olmayan arazilerin, uygun münavebe planı ve ekim yöntemleri uygulayarak stratejik ürünlerin üretiminde kullanılması, iklim değişikliğini dikkate alarak kuraklığa dayanıklı çeşitlerle hububat, baklagil ve yağlı tohumlu bitkilerin üretiminin geliştirilmesi sağlanmaktadır.

Devlet Destekli Tarım Sigortaları (TARSİM) kapsamında yer alan "Köy Bazlı Verim Sigortasıyla", kuru tarım alanlarında yetiştirilen buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, nohut, kırmızı mercimek ve yeşil mercimek ürünlerinde "kuraklık, don, sıcak rüzgâr, sıcak hava dalgası, aşırı nem, aşırı yağış" risklerinden kaynaklı verim azalışları teminat altına alınmaktadır.

Köy Bazlı Verim Sigortası kapsamında "kuraklık" riskinden kaynaklı verim azalışları için çiftçilerimize 2024 yılında; 284,8 milyon TL Devlet prim desteği sağlanmış ve 303 milyon TL hasar tazminatı ödemesi yapılmıştır.

Ayrıca Köy Bazlı Verim Sigortası yaptıran üreticilerimize poliçe primleri üzerinden %60 oranında Devlet Prim Desteği sağlanmış olup bu rakam 2025 yılında %70 oranına yükseltilecektir.

Doğal afetlerden etkilenen üreticilerimizin Ziraat Katılım Bankası A.Ş., T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan tarımsal kredi borçları 8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları kapsamında ertelenebilmekte ve taksitlendirilebilmektedir.

"İklim Değişikliğinin Bazı Önemli Tarım Ürünleri Uygunluk Alanları Üzerine Etkilerinin Belirlenmesi" başlıklı ülkesel projede çalışmalar 2023 yılında tamamlanmış ve sonuç raporu hazırlanmıştır. Proje ile incir, kiraz, kayısı, portakal, limon, muz, ceviz, fındık, zeytin ve pamuk ürünlerinde iklim değişikliğinin etkisi ile olası yeni üretim alanlarını gösteren ürün uygunluk haritaları üretilmiştir.

Kuraklık çalışmalarında dünyada üçüncü olma özelliğine sahip, "Kuraklık Test Merkezi" Konya Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde 2010 yılında kurulmuştur. İklim değişikliğine uyum kapsamında tarla bitkilerinde kuraklığa

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

dayanıklı/tolerant bitki olarak bugüne kadar 79 çeşit tescil edilerek üretimde yaklaşık %20 artış sağlanmıştır. Yıllık ortalama 5 yeni çeşidin tescil edilmesi hedeflenmektedir.

Soğuğa tolerantlı çeşit geliştirme çalışmaları kapsamında; 2016 yılında Erzurum'da Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde “Soğuğa Dayanıklılık Test Merkezi”miz kurulmuştur. Bakanlığımız Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün (TİGEM) bitki üretim ile ilgili en önemli faaliyetlerinden birisi; ülkemizin ihtiyacı olan hububat ve yem bitkileri başta olmak üzere bazı baklagil ve endüstri bitkilerinin sertifikalı tohumlarının üretimleridir. Bunlar içerisinde, hububat tohumluk üretimi en önemli yeri almaktadır. Her yıl 900 bin dekarı buğday, 100 bin dekarı arpa olmak üzere yaklaşık 1 milyon dekar alanda hububat ekimi yapılmaktadır. Söz konusu hububat ekim alanlarının yaklaşık 500 bin dekarı sulu tarım alanıdır. TİGEM'de hasadı yapılan yaklaşık 1milyon dekar toplam buğday ve arpa tohumluk üretim alanının %40-50'si kuraklığa toleranslı buğday ve arpa çeşitlerinden oluşmaktadır.